

SVET EVROPE

PETI ODDELEK

pritožba št. 41293/05

SODBA

STRASBOURG

7. julij 2011

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi K. proti Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) na seji senata v sestavi:

Dean Spielmann, *predsednik*,

Elisabet Fura,

Boštjan M. Zupančič,

Isabelle Berro-Lefèvre,

Ann Power,

Ganna Yudkivska,

Angelika Nußberger, *sodniki*, in Claudia Westerdiek, *sodna tajnica oddelka*,

po razpravi za zaprtimi vrati 14. junija 2011

izreklo to sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 41293/05) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: konvencija) v svojem imenu in imenu svoje hčere A. vložil slovenski državljani F. K. 10. novembra 2005. Predsednik senata je odobril pritožnikovo prošnjo, naj se ne razkrije ime njegove hčere. Predsednik senata je na svojo pobudo pritožniku odobril **anonimnost** po tretjem odstavku 47. člena Poslovnika Sodišča.

2. Pritožnika je zastopal B. Verstovšek, odvetnik iz Celja. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopala Neva Aleš Verdir, državna pravobranilka.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena konvencije in 7. člena Evropske konvencije **o uresničevanju otrokovih pravic** trdil, da je bil izpodbijani postopek domačega sodišča v zvezi z ureditvijo stikov z njegovo hčerjo predolg. Prav tako je vsebinsko na podlagi 8. člena konvencije trdil, da je bil zaradi neučinkovitosti teh postopkov prikrajšan za redne stike.

4. 2. oktobra 2008 je predsednik tretjega oddelka sklenil, da vlado obvesti o pritožbah na podlagi 6. člena v zvezi z zamudami v domačih postopkih in na podlagi 8. člena v zvezi z domnevnim škodljivim vplivom teh postopkov na

pritožnikovo družinsko življenje. Prav tako je bilo odločeno, da se bo hkrati odločalo o sprejemljivosti in utemeljenosti pritožbe (prvi odstavek 29. člena). Sodišče je pozneje spremenilo sestavo svojih oddelkov (prvi odstavek 25. člena Poslovnika Sodišča) in zgoraj navedena pritožba je bila dodeljena na novo oblikovanemu petemu oddelku (prvi odstavek 25. člena).

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Pritožnik F. K. je slovenski državljan, rojen leta 1971 in živi v Šentjurju.
6. Pritožnik se je poročil z I. V. 19. avgusta 2001 se jima je rodila hči A.
7. Okrožno sodišče v Celju je 28. novembra 2002 razvezalo zakonsko zvezo, varstvo in vzgoja A. pa sta bila dodeljena I. V. Pritožnik je pridobil pravico do stikov.

A. Prvotna ureditev stikov, ki je bila določena v upravnem postopku in povezanem izvršilnem postopku

8. 3. marca 2003 sta pritožnik in I. V. na Centru za socialno delo Laško sklenila izvršljiv sporazum o ureditvi stikov, v katerem sta se dogovorila, da imata pritožnik in A. pravico preživeti skupaj vsak drugi konec tedna (vendar v prvih treh mesecih samo polovico konca tedna).
9. 24. novembra sta pritožnik in I. V. sklenila drug sporazum, s katerim sta nekoliko spremenila obseg stikov.
10. Z 2. januarjem 2005 je I. V. domnevno začela preprečevati stike med pritožnikom in A. Zaradi tega je 30. januarja 2005 pritožnik vložil zahtevo za izvršitev sporazuma o ureditvi stikov z dne 3. marca 2003 in z dne 24. novembra 2004 s Centrom za socialno delo Laško. Pritožnikov odvetnik je 17. marca 2005 ponovno zahteval izvršitev sporazuma o ureditvi stikov z dne 3. marca 2003. Zahteva za izvršitev je bila poslana Centru za socialno delo Laško.
11. 1. aprila 2005 je bil Center za socialno delo Laško obveščen, da je I. V. 11. januarja 2005 proti pritožniku vložila kazensko ovadbo zaradi spolne zlorabe A. (glej 57. točko spodaj). Zaradi tega je Center za socialno delo Laško tega istega dne ustavil postopek do izida kazenskega postopka.
12. Nadalje je na pritožnikovo pritožbo 9. novembra 2005 Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve razveljavilo sklep Centra za socialno delo Laško, s čimer je ustavilo postopek in odločilo, da se postopek konča. Ugotovilo je, da sporazum o stikih z dne 3. marca 2003 ni več izvršljiv, ker je 20. aprila 2005 Okrožno sodišče v Celju v nepravdnem civilnem postopku spremenilo ureditev stikov (glej 14. odstavek spodaj).

B. Sprememba ureditve stikov v nepravdnem civilnem postopku (Pn 188/2005)

13. 13. aprila 2005 je I. V. na Okrožnem sodišču v Celju vložila zahtevo za spremembo ureditve stikov, ki jo je 3. marca 2003 določil Center za socialno delo Laško. Ob sklicevanju na domnevno pritožnikovo spolno zlorabo A. je zahtevala, naj bodo stiki med njima manj pogosti in naj potekajo pod nadzorom delavca centra za socialno delo. Zahtevala je tudi, naj se glede tega sprejme začasna odredba.

14. Okrožno sodišče v Celju je ugotovilo, da je 23. februarja 2005 Center za socialno delo Laško načrtoval sestanek, na katerem sta se pritožnik in I. V. dogovorila, da bo marca 2005 stik potekal pod nadzorom. Drug tak sestanek je bil načrtovan za 23. marca 2005, vendar pritožnik ni prišel in ni bil sklenjen noben nadaljnji dogovor. Ker je bil pritožnik osumljen spolne zlorabe, je sodišče presodilo za utemeljeno, da delno podpre zahtevo I. V. 20. aprila 2005 je zato odredilo zahtevano začasno odredbo do izida postopka. V skladu z odločitvijo sodišča je bil dovoljen stik pod nadzorom enkrat na teden za eno uro in pol.

15. 26. aprila 2005 je pritožnik ugovarjal zoper navedeno odločitev, zatrjujoč, da je sodišče z zadevno začasno odredbo kršilo načelo domneve nedolžnosti in ni spoštovalo načela kontradiktornosti postopka. V svojem ugovoru je tudi zahteval, da se ta postopek združi s pravnim postopkom (P 327/2005 – glej spodaj).

16. 17. maja 2005 je sodišče opravilo obravnavo. Pritožnikov ugovor je zavrnilo kot neutemeljen.

17. Pritožnik se je pritožil.

18. 10. avgusta 2005 je Višje sodišče v Celju zavrnilo njegovo pritožbo in potrdilo odločitev sodišča prve stopnje glede **začasne odredbe**.

C. Pritožnikova zahteva za varstvo in vzgojo in njegov podredni zahtev za novo ureditev stikov v pravnem postopku (P 327/2005)

19. 24. marca 2005 je pritožnik, ker mu je I. V. domnevno preprečevala stike z A., v svojem imenu in imenu A. na Okrožnem sodišču v Celju vložil zahtevo, v kateri je zahteval izključno pravico do varstva in vzgoje A. ter preživnino za otroka. Poleg tega je predlagal, da se pravica do stikov dodeli I. V. Podrejeno je zahteval, naj seodobrijo redni stiki med njim in A. ter tudi med A. in drugimi sorodniki. Prav tako je zahteval, tudi v imenu A., naj se sprejme začasna odredba glede vseh njegovih zahtev. Na koncu je pritožnik predlagal, naj bo oproščen plačila sodnih taks.

20. 29. marca in 7. aprila 2005 je sodišče pozvalo pritožnika, naj dopolni svoj predlog za **oprostitve** plačila sodnih taks. Potem ko je bil 8. aprila 2005 predlog dopolnjen, mu je sodišče 19. aprila 2005 ugodilo.

21. Medtem je 14. aprila 2005 pritožnik vložil pripravljeno vlogo, v kateri je pozval sodišče, naj izda začasno odredbo, za katero je prosil 24. marca 2005.

22. 7. junija 2005 je I. V. obvestila sodišče, da je bil pritožnik osumljen storitve

kaznivega dejanja spolnega napada na mladoletno osebo, mlajšo od 15 let (glej 58. točko spodaj).

23. Sodišče je razpisalo narok za obravnavo za 9. junij 2005. Obravnave ni bilo zaradi zahteve Upravnega sodišča za vpogled v sodni spis (glej 52.–56. točko spodaj).

24. 15. julija 2005 in 18. julija 2005 je sodišče pozvalo Center za socialno delo Šentjur, naj predloži mnenje o zadevi. Zahteva je bila predana Centru za socialno delo Laško, ki je mnenje predložil 7. septembra 2005.

25. 18. julija 2005 je pritožnik vložil pripravljalno vlogo, v kateri je delno spremenil svoj podredni zahtevek za izdajo začasne odredbe, in sicer naj se A. odda v rejo rejniku, če mu sodišče ne bi dodelilo njenega varstva in vzgoje, zaradi nevarnosti, da bi jo spolno zlorabil novi partner I. V. Če pa bi bila ta zahteva zavrnjena, je zahteval, naj se partnerju I. V. prepovejo stiki z A.

26. 24. novembra je sodišče sprejelo sklep, s katerim je nepravdno zadevo (Pn 188/2005, glej zgoraj) združilo v skupno obravnavanje s temi postopki. V vseh točkah je tudi zavrnilo predlog pritožnika za začasno odredbo.

27. Na podlagi pritožbe pritožnika je Višje sodišče v Celju 21. decembra 2005 razveljavilo sklep sodišča prve stopnje in ga vrnilo v novo odločanje ob ugotovitvi, da sklep ni bil zadostno obrazložen, kolikor se je to nanašalo na pritožnika.

Ugotovilo je tudi, da zaradi navzkrižja interesov A. v postopku ni bila ustrezno zastopana. Zaradi tega je bila 11. januarja 2006 za posebno zastopnico A. imenovana odvetnica.

28. 21. marca 2006 je sodišče prve stopnje opravilo obravnavo, na kateri sta bila zaslišana pritožnik in I. V. ter na kateri je bila imenovana izvedenka za klinično psihologijo. Imenovana izvedenka je zbolela, zato se preiskava ni mogla nadaljevati.

29. 9. maja 2006 je Upravno sodišče ponovno zahtevalo vpogled v sodni spis. Sodišče je poslalo fotokopije spisa 15. maja 2006.

30. 5. junija 2006 je sodišče imenovalo drugo izvedenko za **psihologijo**, naj med drugim oceni, ali je verjetno, da je bila A. spolno zlorabljena, in ali je pritožnik nagnjen k pedofiliji. Zaprošena je bila tudi, naj ugotovi, ali imata oba od staršev osebnostne lastnosti, ki so bistvene za vzgojo otroka.

31. 14. junija 2006 je pritožnik zahteval, naj imenovano izvedenko razrešijo njene dolžnosti.

32. 4. julija 2006 je sodišče imenovalo novo izvedenko, vendar je ta zavrnila prevzem zadeve z navedbo, da bo dolgo odsotna. Sodišče jo je razrešilo njene dolžnosti 4. septembra 2006. Istega dne je sodišče imenovalo Komisijo za izvedenska mnenja Univerze v Ljubljani (v nadaljnjem besedilu: izvedenska komisija), da izdela ustrezna izvedenska mnenja.

33. Izvedenka, ki ju je imenovala izvedenska komisija, sta pregledala pritožnika, A. in I. V. Ugotovila sta, da A. ne kaže nobenih znakov spolne zlorabe ali travme. Ugotovila sta tudi, da imata oba od staršev ustrezne lastnosti za vzgojo otroka. Poleg tega izvedenec za psihologijo ni ugotovil nobenih znakov spolnega odklona ali posebnosti v pritožnikovem vedenju. Sodišče je prejelo izvedensko mnenje 9.

januarja 2007, potem ko je zanj urgiralo z dopisom izvedencema 18. decembra 2006.

34. 11. januarja 2007 je sodišče poslalo dopis kazenskemu sodišču s prošnjo za pospešitev postopka.

35. Sklicujoč se na izvedensko mnenje, je 12. februarja 2007 pritožnik vložil pripravljalno vlogo za nenadzorovane in pogostejše stike. Zastopnica A. je ugovarjala predlogu, danemu sodišču, za izdajo zahtevane začasne odredbe, ker po njenem mnenju izvedenec ni mogel nesporno ovreči domnevne spolne zlorabe. Tudi I. V. je ugovarjala začasni odredbi.

36. 2. marca 2007 je pritožnik vložil nadzorstveno pritožbo na podlagi Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (zakon iz leta 2006), da bi pospešil postopek.

37. 30. marca 2007 je po zaslišanju pritožnika in I. V. in sklicujoč se na izvedenska mnenja, sodišče izdalo sklep, s katerim je zavrnilo pritožnikovo zahtevo za začasno odredbo. Navedlo je, da stike ureja začasna odredba z dne 20. aprila 2005, izdana v nepravdnem postopku (glej 14. točko zgoraj), in da je v korist otroka, da se ohranijo nadzorovani obiski, ker je pritožnik še vedno osumljen zlorabe otroka. Navedlo je tudi, da so obiski, čeprav so potekali pod nadzorom, omogočali ohranitev čustvenih vezi med pritožnikom in njegovo hčerko. Poleg tega je končalo postopek v zvezi z zahtevo A. za začasno odredbo, ker jo je njena posebna zastopnica umaknila. Na koncu je sodišče menilo, da v posebnih okoliščinah zadeve ne glede na domnevo nedolžnosti niso izpolnjeni potrebni pogoji za izdajo zahtevane začasne odredbe.

38. 5. aprila 2007 se je pritožnik zoper to odločitev pritožil. 6. junija 2007 je Višje sodišče v Celju njegovo pritožbo zavrnilo. Menilo, da se materialnopravna vsebina pravnega postopka razlikuje od tiste v kazenskem postopku. Zaradi tega zavrnitev pritožnikove zahteve za začasno odredbo ne more pomeniti kršitve načela domneve nedolžnosti. Vendar pa sodišče prve stopnje pri svojem odločanju glede obsega stikov ni moglo spregledati dejstva, da je bil proti pritožniku sprožen kazenski postopek zaradi spolne zlorabe njegove lastne hčere. Dodalo je, da se je sodišče prve stopnje pravilno odločilo, da na podlagi izvedenskih mnenj ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, ali bi bila odločitev za takojšnjo dodelitev nenadzorovanih stikov v otrokovo korist.

39. Medtem je 13. aprila 2007 predsednik sodišča prve stopnje, očitno v odgovor na nadzorstveno pritožbo z dne 2. marca 2007, obvestil pritožnika, da je sodišče izdalo sklep v štirih mesecih po prejemu nadzorstvene pritožbe, in sicer 30. marca 2007 (glej 37. točko zgoraj).

40. Zaradi tega je pritožnik 10. julija 2007 na podlagi zakona iz leta 2006 vložil rokovni predlog, ki je bil 19. julija 2007 zavrtnjen kot neutemeljen.

41. 23. avgusta 2007 je Upravno sodišče ponovno zahtevalo vpogled v sodni spis.

42. 28. septembra 2007 je pritožnik vložil pripravljalno vlogo, v kateri je navedel, da je bil med 2. januarjem in 1. septembrom 2007 stik dvajsetkrat preprečen.

43. 18. oktobra 2007 je sodišče opravilo obravnavo, na kateri sta bila zaslišana pritožnik in I. V. Ob 11.35 je sodnik obravnavo preložil, ker je bil narok za

obravnavo v kazenskem postopku razpisan za ob 12.00 tega istega dne.

44. 19. oktobra 2007 je sodišče zahtevalo zapisnik obravnave v kazenskem postopku, ki je bila 18. oktobra 2007.

45. Potem ko je bil pritožnik v kazenskem postopku oproščen (glej 74. točko spodaj), je 16. novembra 2007 vložil pripravljalno vlogo z zahtevo, naj sodišče takoj sprejme začasno odredbo za zagotovitev nenadzorovanega stika med njim in njegovo hčerjo.

46. Prav tako je 16. novembra 2007 sodišče izdalo sklep o stroških izvedenca.

47. Obravnava, razpisana za 14. december 2007, je bila preklicana zaradi zadržanosti izvedenca za psihologije. Ponovno je bila razpisana za 29. januar 2008. Vendar ni bila opravljena, ker je bil pritožnikov zastopnik tega dne odsoten.

48. Medtem je 15. januarja 2008 pritožnik vložil dve pripravljalni vlogi.

49. 28. januarja 2008 je sodišče pozvalo Višje sodišče v Celju, naj pritožbo, ki jo je v kazenskem postopku vložil okrožni tožilec (glej 75. točko spodaj), obravnava prednostno, ker dejstvo, da ti **postopki še niso rešeni**, pomenilo oviro v pravnem postopku.

50. 17. aprila 2008 je sodišče opravilo obravnavo. Stranki sta sklenili izvršljivo sodno poravnavo glede pravice do stikov. To je bilo potem, ko je oprostilna sodba za pritožnika postala pravnomočna (glej 78. točko spodaj). Posledično je 23. aprila 2008 sodišče zavrnilo pritožnikovo zahtevo za izdajo začasnih odredb z dne 16. novembra 2007 (glej 45. točko spodaj).

51. 18. decembra 2008 je pritožnik na podlagi zakona iz leta 2006 vložil zahtevo za pravično zadoščenje, ki je bila 4. februarja 2009 zavrnjena, ker je Državno pravobranilstvo menilo, da v pritožnikovem primeru niso bili izpolnjeni pogoji za mirno rešitev spora.

D. Upravni postopki glede pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja v pravnih postopkih (U 93/2005)

52. 18. maja 2005 je pritožnik v svojem imenu in imenu A. na Upravnem sodišču v Celju vložil tožbo proti Okrožnemu sodišču v Celju zaradi kršitve načela gospodarnosti in pospešitve postopka ter ustavne pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja v povezavi s pravnim postopkom, začetim 24. marca 2005 (glej 19. točko zgoraj). Zahteval je pravično zadoščenje za škodo, ki jo je v zvezi s tem utrpel.

53. 14. junija 2005 je Upravno sodišče tožbo zavrnilo kot neutemeljeno.

54. Pritožnik se je pritožil 18. julija 2005.

55. 8. decembra 2005 je Vrhovno sodišče razveljavilo sklep sodišča prve stopnje. V delu, ki se nanaša na pritožnika, je bila zadeva poslana v ponovno odločanje. Vrhovno sodišče je poleg tega zavrnilo sklep v delu, ki se nanaša na A.

56. 7. septembra 2007 je Upravno sodišče zavrnilo pritožnikovo tožbo, saj je Višje sodišče v Celju o zadevi že odločalo (glej 37. in 38. točko zgoraj).

E. Kazenski postopek (Kpr 54/2005, K 78/2006)

57. 11. januarja 2005 je I. V. proti pritožniku vložila kazensko ovadbo zaradi domnevne spolne zlorabe A.

58. 16. marca 2005 je okrožni državni tožilec v Celju vložil zahtevo za preiskavo kaznivega dejanja na podlagi utemeljenega suma, da je pritožnik storil kaznivo dejanje spolnega napada na mladoletno osebo, mlajšo od 15 let.

59. 17. marca 2005 je pritožnik vložil kazensko ovadbo proti I. V. zaradi dajanja lažnih podatkov, ki so vplivali na to, da so mu bili preprečeni stiki z A. Okrožni državni tožilec v Celju je to pritožbo 23. maja 2005 zavrnil kot prenatragljeno in proti I. V. ni bila vložena nobena obtožnica.

60. Medtem je 26. aprila in 18. julija 2005 pritožnik pozval Okrožno sodišče v Celju, naj nemudoma začne kazensko preiskavo, da bi ugotovilo njegovo nedolžnost ter nato zagotovilo redne stike med njim in njegovo hčerjo, ki so bili omejeni s sklepom sodišča z dne 20. aprila 2005 (glej 14. točko zgoraj) zaradi kazenske ovadbe, ki je bila vložena proti pritožniku.

61. 9. septembra 2005 je po zaslišanju pritožnika preiskovalni sodnik odločil, da začne kazensko preiskavo.

62. 8. novembra 2005 je preiskovalni sodnik zaslišal I. V. in njenega novega partnerja. Istega dne je sodnik imenoval dva izvedenca, da bi ugotovila splošno duševno stanje obeh, pritožnika in njegove hčere. Prvi izvedenec je predložil svoje poročilo 7. decembra 2005, drugi pa 16. decembra 2005.

63. 10. novembra 2005 je sodnik v pravnem postopku pozval sodišče, naj pošlje kazenski spis na vpogled. Spis je bil vrnjen 22. novembra 2005.

64. 8. decembra 2005 in 10. januarja 2006 je pritožnik predložil svoj pisni zagovor.

65. 27. marca 2006 je bil pritožnik obtožen kaznivega dejanja spolne zlorabe mladoletne osebe, mlajše od 15 let.

66. 29. maja 2006 je pritožnik predložil svoj dodatni pisni zagovor in pozval sodišče, naj opravi obravnavo.

67. 5. junija 2006 je sodnik v pravnem postopku ponovno zahteval vpogled v kazenski spis. Spis je bil vrnjen kazenskemu sodišču 4. septembra 2006.

68. 21. februarja 2007 je pritožnik ponovno predložil svoj pisni zagovor.

69. 2. marca 2007 je pritožnik, da bi pospešil postopek, vložil nadzorstveno pritožbo na podlagi zakona iz leta 2006. Nadzorstvena pritožba je bila zavrnjena 23. marca 2007, ker pritožnik ni bil stranka v postopku. Vendar se zdi, da je sodišče zmotno obravnavalo nadzorstveno pritožbo pod postopkovno številko P 78/2006 namesto pod K 78/2006. 10. julija 2007 je pritožnik vložil rokovni predlog. 13. julija 2007 je Višje sodišče odločilo, naj okrožno sodišče obravnava pritožnikov rokovni predlog kot nadzorstveno pritožbo. Na to pravno sredstvo ni bilo odgovora do 22. januarja 2009, ko ga je predsednik okrožnega sodišča zavrnil.

70. Medtem je 20. marca 2007 sodnik v pravnem postopku ponovno zahteval vpogled v sodni spis, ki je bil vrnjen kazenskemu sodišču 16. avgusta 2007.

71. Obravnava, razpisana za 19. september 2007, je bila preložena zaradi poplav v domačem kraju predsednika sodišča.

72. 11. oktobra 2007 je sodišče opravilo obravnavo, na kateri je zaslišalo več prič in izvedencev. Zaslišan je bil tudi pritožnik.

73. 15. oktobra 2007 je sodnik v pravnem postopku ponovno zahteval vpogled v sodni spis.
74. Po obravnavi, opravljeni 18. oktobra 2007, je sodišče izdalo sodbo, s katero je bil pritožnik oproščen.
75. 22. novembra 2007 je okrožni državni tožilec vložil pritožbo.
76. 12. decembra 2007 je sodišče izdalo dva sklepa o stroških izvedencev.
77. 15. januarja 2008 je pritožnik uveljavljal povračilo stroškov in izdatkov, ki jih je imel v postopku.
78. 4. marca 2008 je Višje sodišče v Celju zavrnilo pritožbo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. Odločba je bila pritožniku vročena 20. marca 2008.
79. 8. aprila 2008 je predsednik senata odločil o stroških in izdatkih. Pritožnik se je pritožil proti temu sklepu. Zunajobravnavni senat je ta sklep razveljavil in ga vrnil v ponovno odločanje. 22. decembra so bili pritožniku priznani še nadaljnji stroški.

E. Upravni postopki glede pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja v kazenskih postopkih (U 91/2005)

80. Vzporedno je 17. maja 2005 pritožnik v svojem imenu in imenu A. na Upravnem sodišču v Celju vložil tožbo proti Okrožnemu sodišču v Celju zaradi kršitve načela gospodarnosti in pospešitve postopka ter ustavne pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja v povezavi z zgoraj omenjenim kazenskim postopkom. Zahteval je pravično zadoščenje za škodo, ki jo je v zvezi s tem utrpel.
81. 14. junija 2005 je Upravno sodišče zavrnilo tožbo kot neutemeljeno, saj je bila obtožnica proti pritožniku vložena samo dva meseca prej, preden je bila vložena tožba, torej v tem obdobju ni bila kršena zahteva po sojenju v razumnem roku.
82. Pritožnik se je pritožil.
83. 8. decembra 2005 je Vrhovno sodišče razveljavilo sklep sodišča prve stopnje. V delu, ki se nanaša na pritožnika, je bila zadeva poslana v ponovno odločanje. Vrhovno sodišče je poleg tega zavrnilo sklep v delu, ki se nanaša na A.
84. 4. aprila 2006 je upravno sodišče zavrnilo tožbo v preostalem delu, ki se nanaša na pritožnika.

II. USTREZNA NOTRANJA ZAKONODAJA

85. Povzetek **ustrezne notranje zakonodaje** je mogoče **najti** v *Z. proti Sloveniji* (št. 43155/05, 96.–103. točka, 30. november 2010) in *Nezirović proti Sloveniji* ((dec.), št. 16400/06, 14.–20. točka, 25. november 2008).

PRAVO

I. LOCUS STANDI PRITOŽNIKOVEGA OTROKA

86. Vlada je izpodbijala upravičenost pritožnika, da v postopku pred Sodiščem nastopa v imenu svoje hčere A. Navedla je, da je bila takrat, ko je pritožnik vložil

pritožbo, A. v varstvu in vzgoji pri I. V., pritožnik pa je obdržal pravico do stikov. Sklicujoč se na zadevo *Hokkanen proti Finski* (23. september 1994, 50. točka, Serija A, št. 299-A), je vlada trdila, da je imela samo I. V., ki je bila zakonita zastopnica A., pravico do vložitve pritožbe v njenem imenu.

87. Pritožnik te trditve ni komentiral.

88. Sodišče ugotavlja, da je bilo I. V. 28. novembra 2002 dodeljeno izključno varstvo in vzgoja A. Ob upoštevanju, da se obravnavana zadeva nanaša na postopek, v katerem je bila ureditev stikov določena, ter ob upoštevanju sodne prakse glede zadeve Sodišče meni, da pritožnik ni imel pravne podlage, da bi nastopal v imenu A. (glej *Eberhard in M. proti Sloveniji*, št. 8673/05 in 9733/05, 89. in 90. točka, 1. december 2009; *Sahin proti Nemčiji* (dec.), št. 30943/96, 12. december 2000, in *Petersen proti Nemčiji* (dec.), št. 31178/96, 6. december 2001).

II. DOMNEVNA KRŠITEV 6. ČLENA KONVENCije GLEDE TRAJANJA POSTOPKOV

89. Pritožnik se je pritožil, da je bilo trajanje pravnega in kazenskega postopka nerazumno in je kršilo prvi odstavek 6. člena konvencije, katerega ustrezen del se glasi:

“Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče ...”

90. Sodišče najprej ugotavlja, da sme v skladu s prvim odstavkom 35. člena konvencije obravnavati posamezno pri njem vloženo pritožbo šele potem, ko so bila izčrpana vsa notranjepravna sredstva v skladu s splošno priznanimi pravili mednarodnega prava, in v šestih mesecih od datuma, ko je bila sprejeta dokončna odločitev.

91. Glede pravnih postopkov Sodišče ugotavlja, da je pritožnik uporabil nadzorstveno pritožbo na podlagi zakona iz leta 2006 in posledično 18. decembra 2008 na Državnem pravobranilstvu vložil zahtevek za pravično zadoščenje. Ta zahtevek je bil 4. februarja 2009 zavržen, saj je Državno pravobranilstvo menilo, da niso bili izpolnjeni pogoji za mirno rešitev spora. Sodišče prav tako ugotavlja, da bi lahko pritožnik glede na dejstvo, da ni bila dosežena nobena poravnava, v skladu z 20. členom zakona iz leta 2006 vložil tožbo v zvezi z nepremoženjsko škodo, ki jo je utrpel zaradi trajanja postopkov pred domačim sodiščem.

92. Glede kazenskega postopka Sodišče ugotavlja, da je pritožnik najprej vložil nadzorstveno pritožbo, ki je bila zmotno zavržena. Pritožnik je potem vložil rokovni predlog, ki je bil v danem primeru obravnavan kot nadzorstvena pritožba, vendar nanj ni bilo odgovorjeno do 22. januarja 2009. Sodišče ugotavlja, da je bil v skladu z ustreznimi določbami zakona iz leta 2006 pritožnik upravičen do vložitve rokovnega predloga pod pogojem, da se na nadzorstveno pritožbo ne odgovori dva meseca, vsaj toliko, da se mu zagotovi dostop do odškodninskega zahtevka (glej *mutatis mutandis Nezirović proti Sloveniji*, naveden zgoraj, 41. točka). Toda tega

ni storil.

93. Iz tega izhaja, da je treba pritožbo zavrniti na podlagi prvega in četrtega odstavka 35. člena konvencije, ker niso bila izčrpana notranjepravna sredstva.

III. DOMNEVNA KRŠITEV 8. ČLENA KONVENCIJE

94. Pritožnik se je tudi pritožil, da mu je bila zaradi zamud v postopkih v zvezi z varstvom in vzgojo otroka ter ureditve stikov, ravno tako pa tudi v kazenskem postopku, kršena pravica do spoštovanja njegovega družinskega življenja. **Poleg tega se je pritožil**, da zaradi neučinkovitosti postopkov ni mogel imeti rednih stikov z A., kar je oviralo duševni razvoj A. ter njun odnos očeta in hčere. V zvezi s tem se je tudi pritožil, da se domači organi oblasti niso dovolj potrudili, da bi pospešili kazenski postopek za ugotovitev pritožnikove nedolžnosti ter s tem zagotovili nenadzorovane stike. Pritožnik trdi, da domači organi oblasti niso izdali začasne odredbe, za katero je prosil v pravnem postopku. V ta namen se je pritožnik skliceval na 6. člen konvencije in 7. člen Evropske konvencije o uresničevanju otrokovih pravic.

95. Sodišče najprej opozarja, da nima pooblastil, da bi nadzorovalo upoštevanje Evropske konvencije o uresničevanju otrokovih pravic. V skladu z 19. členom konvencije je vloga Sodišča, da zagotovi spoštovanje obveznosti, ki so jih visoke pogodbenice sprejele s to konvencijo in njenimi protokoli. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da se pritožbe pritožnika na podlagi Evropske konvencije o uresničevanju otrokovih pravic in pritožbe na podlagi 6. člena konvencije vsebinsko nanašajo na 8. člen konvencije. Sodišču se kot odločilnemu organu pri pravni označitvi dejstev vseh zadev, ki so mu predložene, zdi primerno, da obravnava te pritožbe v okviru zadnje omenjene določbe (glej *V. A. M. proti Srbiji*, št. 39177/05, 115. točka, 13. marec 2007; *Eberhard in M. proti Sloveniji*, naveden zgoraj, 111. točka, in *Z. proti Sloveniji*, naveden zgoraj, 130. točka).

96. Ustrezen del 8. člena se glasi:

“1. Vsakdo ima pravico do spoštovanja njegovega zasebnega in družinskega življenja, doma in dopisovanja.”

...”

A. Sprejemljivost

97. Vlada je Sodišču predlagala, da razglasi pritožbo za nesprejemljivo, ker pritožnik ni izčrpal vseh notranjepravnih sredstev v skladu z zakonom iz leta 2006.

98. Pritožnik je to trditev izpodbijal, sklicujoč se, da razpoložljiva pravna sredstva niso bila učinkovita.

99. Sodišče ugotavlja, da je ta pritožba v tem delu podobna sodbam v zadevah *Eberhard in M. proti Sloveniji* in *Z. proti Sloveniji* (navedeno zgoraj), v katerih je

Sodišče zavrnilo izpodbijanje vlade glede neizčrpanja notranjepravnih sredstev. Sodišče je ugotovilo, da je zakon iz leta 2006 uvedel pravna sredstva ravno glede tega, da ima oseba pravico do obravnave svoje zadeve v razumnem roku v smislu prvega odstavka 6. člena konvencije, v zadevah, kot je ta obravnavana zadeva, pa ni sporno zgolj predolgo trajanje pravnih postopkov, temveč vprašanje, ali bi se v okoliščinah zadev, gledano v celoti, lahko reklo, da je država izpolnila vse svoje pozitivne obveznosti po 8. členu konvencije (glej *Eberhard in M. proti Sloveniji*, navedeno zgoraj, 105. točka, in *Z. proti Sloveniji*, navedeno zgoraj, 129. točka).

100. Sodišče ugotavlja, da vlada ni predložila nobenih prepričljivih trditev, na podlagi katerih Sodišče **ne bi upoštevalo** svoje vzpostavljene sodne prakse, in zato zavrača ugovor vlade v zvezi z vprašanji, povezanimi z 8. členom.

101. Sodišče prav tako ugotavlja, da pritožba glede pomanjkanja spoštovanja družinskega življenja ni očitno neutemeljena v smislu točke a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Niti ni nesprejemljiva iz kakršnih koli drugih razlogov. Zaradi tega jo je treba šteti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

1. Trditve strank

a) Trditve vlade

102. Vlada je trdila, da je v obravnavni zadevi država zadostila pozitivnim obveznostim po 8. členu. Uveljavljen je bil ustrezen zakonodajni okvir in organi oblasti, ki so jih vodile koristi otroka, so bili zadosti dejavni.

103. Vlada je tudi trdila, da sta bila oba postopka, pravdni in kazenski, ob upoštevanju zlasti številnih izvedencev in prič, ki so bili zaslišani, izjemno zapletena. Temu je treba dodati še prepletenost več postopkov, vključno z upravnimi postopki, ki so sodiščem še otežili nalogo.

104. V zvezi s sodnim postopkom je vlada ugovarjala, da so pritožnikova dejanja prispevala k zamudi. Pritožnik zlasti ni izkazal zadostne skrbnosti pri predložitvi svojega zahtevka za oprostitev plačila sodne takse in je zahteval odložitev obravnave, razpisane za 29. januar 2008, kar je povzročilo zamudo štirih mesecev in devetih dni. Vlada trdi, da na strani oblasti ni mogoče opaziti obdobj nedejavnosti.

105. Glede kazenskega postopka je vlada potrdila, da so bila tri krajša obdobja nedejavnosti, ki so nastala zaradi zahteve sodnika v pravnem postopku za vpogled v sodni spis. Trdila je, da bi bilo treba te zamude šteti kot objektivne okoliščine in se torej ne bi smele pripisati državi. Poleg tega je trdila, da trajanje kazenskega postopka ni vplivalo na zahtevane pozitivne obveznosti spoštovanja družinskega življenja po 8. členu.

106. Vlada je prav tako poudarila, da je država iskala pravično uravnoteženje interesov vseh vpletenih strank, zlasti interesov A., ko je odločila, da se stiki

omejijo na eno uro in pol tedensko in potekajo pod nadzorom delavca centra za socialno delo. Poleg tega je bilo zelo pomembno, da se stiki med kazenskim postopkom niso povsem prekinili, temveč so se nadaljevali, čeprav pod nadzorom, dokler starši niso dosegli poravnave 17. aprila 2008, ko so stiki postali pogostejši in nenadzorovani. Po trditvah vlade stiki med pritožnikom in A. samo občasno niso potekali, kot je bilo dogovorjeno, in to zaradi drugih obveznosti A. ali bolezni.

b) Trditve pritožnika

107. Pritožnik je trdil, da bi morala biti zadeva obravnavana prednostno, kot to določa notranja zakonodaja. Vendar so bili postopki dolgotrajni in zaradi neučinkovitosti postopkov svoje hčere A. ni mogel videti tri leta in pol. Poleg tega je pritožnik poudaril, da je bil obravnavan kot pedofil, kar je škodilo njegovemu ugledu in mu povzročilo duševno trpljenje.

108. Pritožnik je bil kritičen tudi glede načina vodenja pravnega postopka. Na podlagi njegovih vlog bi morale sodišče, ki je vodilo pravdni postopek, zaslišati izvedence in odločiti glede ureditve stikov, ne pa, da je čakalo na odločitev v kazenskem postopku. Tako je sklep, ki je omejeval stike na eno uro in pol na teden pod nadzorom, temeljil zgolj na predpostavki, da je pritožnik storil kaznivo dejanje.

109. Na koncu je pritožnik bolj na splošno navedel, da v skladu s prakso slovenska sodišča niso spremljala izvršb začasnih odredb v zadevah, kot je obravnavana.

2. Ustrezna načela

110. Povzetke **ustreznih načel** je mogoče **najti** v 140. do 145. točki sodbe Sodišča *Z. proti Sloveniji* (navedeno zgoraj).

3. Presoja Sodišča

111. Sodišče na začetku ugotavlja, da se je pravdni postopek, v katerem je pritožnik zahteval varstvo in vzgojo ter podrejeno dodelitev stikov, začel 24. marca 2005. Ugotavlja tudi, da je hkrati I. V. sprožila nepravdni civilni postopek z zahtevo, naj bodo zaradi mogoče spolne zlorabe stiki redkejši, obiski pa naj potekajo pod nadzorom. Zaradi tega je 20. aprila 2005 sodišče omejilo stike na eno uro in pol tedensko in, drugič, odredilo, naj stiki potekajo pod nadzorom. Ta sklep je potrdilo Višje sodišče v Celju 10. avgusta 2005. Med postopkom 24. novembra 2005 je sodišče združilo oba postopka. Pravnomočna določitev ureditev stikov je bila dosežena 17. aprila 2008 s poravnavo med strankama.

112. Sodišče ugotavlja, da se je kazenski postopek začel 16. marca 2005, ko je državni tožilec proti pritožniku vložil zahtevo za preiskavo. 18. oktobra 2007 je bil pritožnik oproščen. Postopek se je končal 4. marca 2008, ko je sodbo, s katero je bil pritožnik oproščen, potrdilo Višje sodišče v Celju.

113. V obravnavani zadevi je naloga Sodišča, da ugotovi, ali so domnevne zamude v postopkih v zvezi z varstvom in vzgojo in ureditvijo stikov ter v kazenskem postopku vplivale na pritožnikovo družinsko življenje, kar bi pomenilo kršenje pritožnikovih pravic na podlagi 8. člena.

114. Glede pravnih postopkov Sodišče najprej ugotavlja, da so trajali tri leta in en mesec ter vključevali dve stopnji sodišča. V tem obdobju so domača sodišča obravnavala glavno vprašanje in tudi več zahtev za začasno odredbo glede stikov.

115. Prav tako Sodišče ugotavlja, da so bili ti postopki na splošno hitri. Sodišče je imenovalo štiri strokovnjake. Trije od njih iz različnih razlogov na koncu niso mogli pripraviti izvedenskega mnenja (glej 28., 31. in 32. točko zgoraj), vendar za nobenega od teh razlogov ni bila odgovorna država. Poleg tega je sodišče razpisalo sedem obravnav. Štiri obravnave so bile opravljene, tri pa so bile preklicane (glej 23. in 47. točko zgoraj).

116. Po drugi strani pa se ne more šteti, da so bili kazenski postopki, ki so trajali skoraj tri leta na dveh stopnjah sodišča, opravljeni v razumnem času.

Samo na prvi stopnji sodišča so trajali dve leti in sedem mesecev. Sodišče šteje za pomembni dve obdobji nedejavnosti, za kateri bi bila država lahko odgovorna: zamudo skoraj šestih mesecev med zahtevo za preiskavo in sklepom preiskovalnega sodnika (glej 58. in 61. točko zgoraj) ter zlasti zamudo enega leta in petih mesecev med obtožnim predlogom in datumom, ko je sodišče razpisalo prvo obravnavo (glej 65. in 71. točko zgoraj).

117. V zvezi z vprašanjem, ali je vodenje postopkov vplivalo na pritožnikovo družinsko življenje, Sodišče najprej ugotavlja, da glede tega pritožnik, kolikor ga je mogoče razumeti, da določeno obdobje ni imel nobenega stika z A. (glej 42. točko zgoraj), ni predložil podrobnega opisa stanja, ki bi natančno prikazoval, v katerih obdobjih stika ni bilo in kako je ukrepal glede tega. Sodišče zato glede tega določenega vprašanja ne more sprejeti nobenega sklepa. Ugotavlja tudi, da se pritožnikova pritožba nanaša v glavnem na dejstvo, da je imel lahko zaradičasne odredbe z dne 20. aprila 2005 z A. le zelo omejene stike, ki so poleg tega potekali pod nadzorom delavca centra za socialno delo. Pritožnik je trdil, da je tako stanje trajalo predolgo. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da se je glede na to, da je bil pritožnik osumljen zlorabe otroka, začasna odredba z dne 20. aprila 2005 uporabljala do pravnomočne odločbe v kazenskem postopku. Sodišče poudarja, da dejstvo, da je civilno sodišče čakalo na sodbo kazenskega sodišča, preden je dovolilo redne stike, ne odvezuje domačih organov oblasti, vključno s kazenskim sodiščem, od njihove obveze, da bi nemudoma obravnavalo zadevo (glej *Šilih proti Sloveniji* [GC], št. 71463/01, 205. točka, 9. april 2009). Kljub temu je kazensko sodišče potrebovalo skoraj tri leta, da je odločilo o obtožbi proti pritožniku; obdobje, v katerem je imel pritožnik možnost uživati družinsko življenje z A., je bilo tako močno omejeno.

118. Na koncu Sodišče ugotavlja, da so nekatere zamude mogoče nastale zaradi pogostega kroženja sodnih spisov, ki so se nanašali na pravdne in kazenske postopke, med sodišči (glej 23., 41., 63., 67., 70. in 73. točko zgoraj). Toda v zadevah, kot je ta, je mogoče zamudo, povzročeno zaradi tega, upravičiti samo, če traja nekaj dni, saj ni razloga, zakaj naj ne bi bilo kopiranje sodnega spisa ustrezna rešitev, če so nekateri dokumenti potrebni za vpogled v drugih postopkih. V zvezi s tem Sodišče ponovno ugotavlja, da mora država svoj sodni sistem organizirati tako, da svojim sodiščem omogoči spoštovanje zahtev konvencije, vključno z

zahtevami iz 8. člena konvencije (glej *mutatis mutandis* R. M. D. proti Švici, 26. september 1997, 54. točka, *Poročila* 1997-VI).

119. Glede na povedano Sodišče ugotavlja, da slovenski organi oblasti niso izpolnili svojih pozitivnih obveznosti, ki izhajajo iz 8. člena konvencije, zaradi česar so bili pritožnikovi stiki s hčerjo tri leta močno omejeni (glej *mutatis mutandis* *Schaal proti Luksemburgu*, št. 51773/99, 48. člen, 18. februar 2003)

120. S tem je bila kršena pritožnikova pravica do spoštovanja njegovega družinskega življenja, kar pomeni kršitev 8. člena konvencije.

IV. DRUGE DOMNEVNE KRŠITVE KONVENCIJE

121. Pritožnik se je poleg tega pritožil na podlagi druge točke 6. člena zaradi kršenja načela **domneve nedolžnosti**, navajajoč, da stiki ne bi smeli potekati pod nadzorom, saj ni bil spoznan za krivega glede nobene obtožbe. Pritožnik je, ne da bi navedel kateri koli člen konvencije, tudi trdil, da domači organi oblasti s tem, ko niso sprejeli nobenih ukrepov, niso varovali interesov A. glede na to, da je bila izpostavljena nevarnosti, da bi jo spolno zlorabil novi partner njene matere. Ob sklicevanju na 14. člen se je pritožnik pritožil, da država, medtem ko je proti njemu potekala preiskava kaznivega dejanja zaradi domnevne zlorabe A., ni sprožila preiskave kaznivega dejanja proti novemu partnerju matere A. na podlagi iste vrste pritožnikovih trditvev. Na koncu se je pritožnik pritožil, da je bil v postopkih diskriminiran, ker so sodišča o zadevi njegove nekdanje žene odločila v nekaj tednih, njegova zadeva pa je bila v tistem času še vedno nerešena.

122. Sodišče ob upoštevanju vsega gradiva, ki mu je bilo na voljo, in kolikor zadeve spadajo v njegovo pristojnost, meni, da **celo ob domnevi**, da je pritožnik v tem smislu izpolnjeval zahtevo glede **izčrpanja** notranjepravnih sredstev, pritožba v tem delu nikakor ne krši konvencije.

123. Iz tega izhaja, da ta del pritožbe ni sprejemljiv ter se po točki a tretjega odstavka 35. člena in četrtem odstavku 35. člena konvencije zavrne kot očitno neutemeljen.

V. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

124. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

125. Pritožnik je zahteval 330.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

126. Vlada je zahtevek izpodbijala.

127. Sodišče pritožniku prisoja 6.000 EUR za nepremoženjsko škodo, ki jo je utrpel zaradi kršitve 8. člena konvencije.

B. Stroški

128. Pritožnik je zahteval tudi 3.900.000 SIT (slovenskih tolarjev), kar je približno 16.300 EUR, za pripravo obrazca za pritožbo. Poleg tega je zahteval še 20.000 EUR za stroške, ki jih je imel v postopku pred domačimi sodišči, in 8.880 EUR za stroške postopka pred Sodiščem, ki so nastali po tistem, ko je vložil pritožbo. Ta zahtevek je podprl s seznamom stroškovnih postavk s sklicevanjem na domačo zakonsko tarifo, kot se navadno pošiljajo sodiščem v domačih postopkih.

129. Vlada je zahtevku ugovarjala, češ da je pretiran.

130. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali in bili potrebni ter da so razumno visoki. Sodišče tudi ugotavlja, da so pritožnikovi odvetniki vložili druge pritožbe, ki so v večjem delu **enake** kot ta pritožba. Skladno s tem Sodišče ob upoštevanju razpoložljivih podatkov in zgornjih meril zavrača zahtevek za stroške in izdatke, ki so nastali v domačih postopkih, in meni, da je razumno pritožniku prisoditi 1.500 EUR za postopke pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

131. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, tej pa se dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba glede pomanjkanja spoštovanja družinskega življenja po 8. členu konvencije sprejemljiva, preostali del pritožbe pa nesprejemljiv;

2. *razsoja*, da je bil kršen 8. člen konvencije;

3. *razsoja*,

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dneva, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, plačati:

i) 6.000 EUR (šest tisoč evrov), zvišano za morebitni davek, za nepremoženjsko škodo;

ii) 1.500 EUR (tisoč petsto evrov), zvišano za morebitni davek, za stroške in izdatke v zvezi s postopkom;

b) da se na navedena zneska od dneva, ko poteče navedeni rok treh mesecev do plačila, obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

4. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in uradno poslano 7. julija 2011 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Claudia Westerdiek Dean Spielmann

sodna tajnica